

Mindelunden i Hvidsten

"Tyskerne er trængt ind i Danmark, og vi er i krig. Vi er ikke forbrydere - men patrioter."

Marius Fiil i den tyske krigsret

Hvidstengruppen

I den danske frihedskamp under den tyske besættelse 1940-45 modtog Hvidstengruppen våben og sprængstoffer samt 8 fald-skærmsfolk i forår og sommer 1943. De var den første fast organiserede modtagegruppe. De viste vejen for andre, og de hjalp andre grupper med at modtage nedkastede forsyninger fra England. Deres skæbne gjorde et meget stærkt indtryk, fordi en familie og en egn blev så hårdt ramt. Disse 8 af i alt 102 henrettelser efter domme i tysk krigsret fremkaldte et midlertidigt stop for henrettelser, så andre modstandsfolk uventet overlevede.

Hvidstengruppen anholdes

Den 13. december 1943 blev 2 faldskærmsmænd med godt kendskab til Hvidstengruppen arresteret i Aarhus. Efter hårde forhør røbede de stort set alt, hvad de vidste. Gestapo begyndte at vise interesse for Hvidsten og omegn. Den 11. og 17. marts 1944 blev alle gruppens medlemmer bortset fra Svend Egon Andersen og Andreas Stenz arresteret. Kun Gudrun Fiil fik lov at blive for at passe Hvidsten Kro. De 14 anholdte blev ført til Aarhus til forhør. Herfra kom mænde-ne til Horserødlejren. Den 23. maj 1944 blev mange modstandsfolk sendt videre til Vestre fængsel.

Efter invasionen i Frankrig på D-dag den 6. juni 1944 forstærkedes uro og sabotage i Danmark. Tyskerne ville dæmme op ved at henrette modstandsfolk fra Vestre Fængsel. Den 8., 12. og 23. juni blev 2+2+8 modstandsfolk henrettet. Dermed var 31 henrettet siden 28. august 1943.

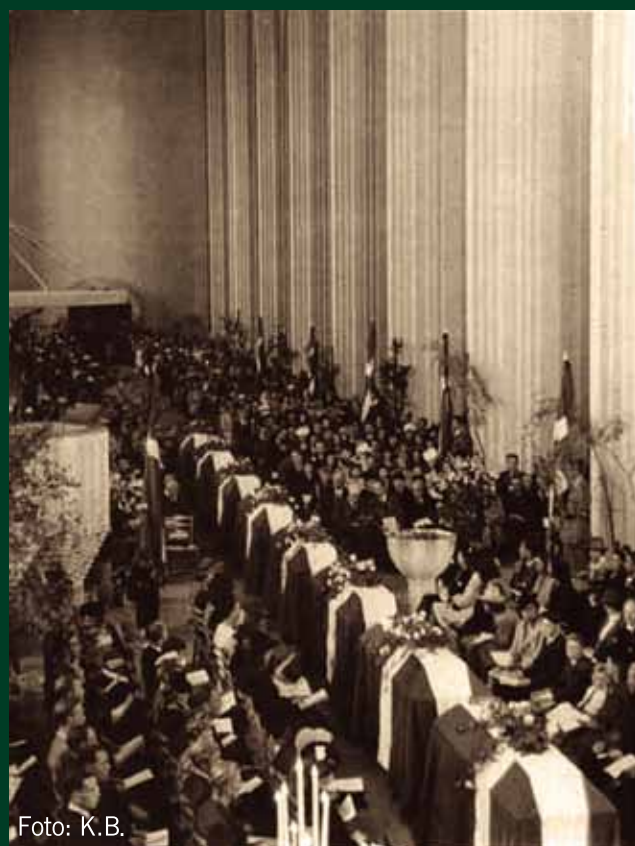

Foto: K.B.

Danmark i sorg 10. juli 1945. Grundtvigskirken i København var under mindegudstjenesten med bisættelse fyldt til sidste plads omkring kisterne med de 8 fra Hvidstengruppen.

Dom i den tyske krigsret

Dommen blev afsagt den 27. juni 1944.

Dømt til døden: (Fra Hvidsten)*

- 1*: Kroejer Marius Fiil.
- 2*: Kromedhjælper Niels Fiil.
- 3*: Bryggerarbejder Peter B. Sørensen.
- 4*: Mekaniker Johan Kjær Hansen.
- 5*: Radioforhandler Niels N. Kjær.
- 6*: Karetmager Søren P. Kristensen.
- 7*: Møller Henning Andersen.
- 8 : Dyr læge Albert C. Iversen, Spentrup.

Tugthus på livstid:

*Husmoder Kirstine Sørensen, født Fiil.
Landmand Jens Stenz, Kondrup.
Chauffør Barner H. Andersen, Ø. Tørslev.

Fire års tugthus:

Vognmand Anders Venning Steensgaard, Råsted.
Købmand Knud Christensen, Randers.

2 års ungdomsfængsel:

* Servitrice Gerda Søvang Fiil.

Folkeligt oprør og generalstrejke

De 8 dødsdømte medlemmer af Hvidstengruppen blev skudt i Ryvangen i København tidligt om morgenen den 29. juni 1944.

Den tyske meddelelse om henrettelserne udløste en voldsom harme i store dele af Danmarks befolkning. I København blev der generalstrejke. 60 danskere blev dræbt i den forbindelse. Henrettelser var imod Hitlers ordre, fordi de gav uro og skabte martyrer. Modterror skulle anvendes. Efter de 8 fra Hvidstengruppen kom næste henrettelse efter krigsretsdom 21. februar 1945.

Hjemkomst til Hvidsten den 16. juli 1945, hvor de 8 modstandsmænds urner blev nedsat her i Mindelunden. Hele Danmark tog del i den gribende afsked. På de henrettedes sidste vej fra København strøede 6 hvidklædte piger blomster foran sørgetoget gennem Hvidsten.

Foto: Frihedsmuseet

Billedet t.h.: Fra mindehøjtideligheden med kransnedlæggelse den 29. juni 2009 - 65 år efter de 8 henrettelser.

Foto: Leif Møller.

Mindelunden med stier til Hvidsten Kro og parkeringspladsen.

Hjem til Hvidsten

Efter befrielsen den 4. maj 1945 blev de henrettede fra Hvidstengruppen i juli fundet blandt de mange, der lå begravet i det, der nu er Mindelunden i Ryvangen. Ved hvert lig lå en flaske med en seddel med navn og data. Omkring halvdelen af de begravede blev ført til deres hjemegn. De 8 kister med medlemmer af Hvidstengruppen blev ført gennem København fra Holmens Kirke til Grundtvigskirken, hvor der var en meget stor bisættelseshøjtidelighed. De 8 urner blev nedsat her i Mindelunden den 16. juli 1945.

The memorial garden in Hvidsten

As part of the Danish fight for freedom during the German occupation 1940-45 innkeeper Marius Fiil joined with his family, neighbours and friends in establishing the first closely knit cell to receive airdrop supplies. In the spring and summer of 1943 the Hvidsten cell received 8 SOE agents as well as weapons and explosives at "Mustard Point".

On 13th December 1943 2 SOE agents well acquainted with the Hvidsten cell were arrested in Aarhus – and in March 1944 almost all members of the cell were arrested.

After the invasion of France on D-Day, 6th June 1944, unrest and sabotage in Denmark grew. The Hvidsten cell was court-martialled by the Germans in Copenhagen. 8 men were sentenced to death, and 5 other members of the Hvidsten cell received harsh sentences of imprisonment.

Gedenkstätte für die Hvidstengruppe

Im dänischen Freiheitskampf während der deutschen Besatzung 1940-45 bildete Gasthofbesitzer Marius Fiil aus Familie, Nachbarn und Freunden die erste fest organisierte Gruppe, die Abwürfe von Flugzeugen entgegennahm. Im Frühling und Sommer 1943 empfing die Hvidstengruppe 8 SOE-Agenten sowie Waffen und Sprengstoffe am "Mustard Point".

Am 13. Dezember 1943 wurden 2 SOE-Agenten, die die Hvidstengruppe gut kannten, in Aarhus verhaftet – und im März 1944 wurden fast alle Mitglieder der Gruppe festgenommen.

Nach der Invasion in Frankreich am D-Day, den 6. Juni 1944, steigerten sich Unruhen und Sabotage in Dänemark. Die Hvidstengruppe kam vor das deutsche Kriegsgericht in Kopenhagen. 8 Männer wurden zum Tode verurteilt, und 5 andere Mitglieder der Hvidstengruppe bekamen harte Gefängnisstrafen.

Randers Kommune

Natur og Miljø Tlf. 89 15 15 15

Se mere på: www.hvidstengruppen.randers.dk

